

[Avaleht](#) > ... > [Otsige Õigusvaldkonna Spetsialisti](#) > [Õigusvaldkonna Ametid](#) > [France](#)

Õigusvaldkonna ametid

Sisu koostaja:

Prantsusmaa

Prantsusmaa

Selles osas leiate ülevaate erinevatest õigusvaldkonna ametitest.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Kohtunikud ja prokurörid

Korraldus

Prantsusmaal hõlmab mõiste „magistrat professionnel“ nii kohtunikke (*magistrats du siège*) kui ka prokuröre (*magistrats du parquet*). Prantsuskeelsed nimetused tulenevad sellest, et kohtunikud üldjuhul istuvad kohtusaalis, samas kui prokurörid esinevad seistes.

Kohtunikud lahendavad neile esitatud kohtuvaidlusi ja prokuröride roll on esindada avalikku huvi ja tagada õiguse nõuetekohane kohaldamine. Kohtuniku ja prokuröri kutseala reguleerivad normid on sätestatud 22. detsembri 1958. aasta määruses (*ordonnance*) nr 58-1270, mis käsitleb konstitutsioonilist seadust kohtunike ja prokuröride staatuse kohta. Selle määruse artikli 1 kohaselt võib sama isik oma karjääri jooksul tegutseda nii kohtuniku kui ka prokurörina. Seda tuntakse kohtusüsteemi ühtsuse põhimõttena, mida on kinnitanud konstitutsioonikohus (*Conseil constitutionnel*) eelkõige oma 11. augusti 1993. aasta otsuses. Kõik kohtunikud ja prokurörid on osa kohtuvõimust, mis vastavalt põhiseaduse artiklile 66 kaitseb isikuvabadusi. Siiski sisaldavad nende staatust reguleerivad normid mitut erinevust: kohtunikud ei allu ühegi kõrgema võimu korraldustele ning nende ametikoht on neile tagatud, st neid ei saa nende nõusolekuta teisele ametikohale määrata. Erineb ka ametisse määramise viis: kohtunikud nimetatakse ametisse kõrgema kohtute nõukoja (*Conseil supérieur de la magistrature*) nõusolekul või kui tegemist on kassatsioonikohtu kohtunike, apellatsioonikohtute esimeste esimeeste ja kohtute esimeestega, siis selle nõukoja ettepanekul; kõrgem kohtute nõukoda teostab kõigi kohtunike üle distsiplinaarvõimu. Prokurörid nimetatakse seevastu ametisse pärast kõrgema kohtute nõukojaga konsulteerimist, kusjuures ametisse nimetamise ja distsiplinaarvõimu teostamise eest vastutab justiitsminister.

Enamik kohtunikke ja prokuröre võetakse tööle konkursi korras (*concours*). Esimene konkurss on avatud kandidaatidele, kes on omandanud õigusteaduses magistrikraadi, mis eeldab vähemalt nelja-aastase kõrgharidusõppekava läbimist. Konkursi läbinud kandidaadid määratakse kohtunikuõpilasteks (*auditeurs de justice*) ning seejärel saavad kõik tulevased kohtunikud ja prokurörid sama väljaõppe Prantsusmaa spetsialiseerunud riiklikus koolis (*École nationale de la magistrature*, ENM). Kohtunik või prokurör võidakse nimetada ametisse ka otse. Pärast ENM-is läbitud väljaõpet määratakse värsked kohtunikud ja prokurörid dekreediga (*décret*) tööle mõnda kohtusse või prokuratuuri.

Lisaks õiguslikele ülesannetele täidavad kõrgema astme juhid (sõltuvalt kohtust kas esimees/riigiprokurör või esimene esimees/peaprokurör) ka haldusülesandeid, näiteks kehtestavad istungite ajakava.

1. jaanuari 2018. aasta seisuga oli Prantsusmaal 8 412 kohtunikku ja prokuröri, kellest 7 881 töötas kohtutes või prokuratuuris.

Kõrgem kohtute nõukoda

Kõrgem kohtute nõukoda (*Conseil supérieur de la magistrature*, CSM) on ette nähtud põhiseaduse artikliga 65. Nõukoja koosseisu ja volitusi seoses ametisse nimetamisega muudeti 23. juuli 2008. aasta konstitutsioonilise seadusega. Selle järgi võivad nõukoja poole pöörduda ka õigussubjektid. Vabariigi president ei kuulu enam kõrgemasse kohtute nõukotta.

Kohtunikega seotud küsimustes pädeva kolleegiumi eesistuja on kassatsioonikohtu esimene esimees. Sellesse kolleegiumi kuuluvad ka viis kohtunikku ja üks prokurör, üks riiginõukogu (*Conseil d'État*) määratud riiginõukogu liige, üks advokaat (*avocat*) ja kuus kvalifitseeritud isikut, kes ei ole parlamendi, üld- ega halduskohtu liikmed. Vabariigi president, Rahvusassamblee (*Assemblée nationale*) esimees ja senati esimees määravad igaüks kaks kvalifitseeritud isikut.

Prokuröridega seotud küsimustes pädeva kolleegiumi eesistuja on kassatsioonikohtu juures tegutsev peaprokurör (*procureur général*). Sellesse kolleegiumi kuuluvad ka viis prokuröri ja üks kohtunik, samuti eespool juba viidatud riiginõukogu liige, advokaat ja kuus kvalifitseeritud isikut.

Kohtunikega seotud küsimustes pädev nõukogu kolleegium teeb ettepanekuid kohtunike määramiseks kassatsioonikohtusse ning apellatsioonikohtute (*cours d'appel*) esimeste esimeeste ja esimese astme kohtute (*tribunaux de grande instance*) esimeeste määramiseks. Muud kohtunikud määratakse kolleegiumi nõusolekul.

Kõnealune kolleegium toimib kohtunike distsiplinaarnõukoguna. Seda ülesannet täites kuulub kolleegiumi ka kohtunik, kes kuulub nõukoja sellesse kolleegiumi, mis on pädev lahendama prokuröridega seotud küsimusi.

Prokuröridega seotud küsimustes pädev nõukoja kolleegium avaldab prokuröride ametisse nimetamisel arvamust. See kolleegium avaldab ka arvamust prokuröride suhtes võetud distsiplinaarmedetmete kohta. Seda ülesannet täites on lisaks artikli 65 kolmandas lõigus viidatud liikmetele kõnealuses kolleegiumis ka prokurör, kes kuulub nõukoja sellesse kolleegiumi, mis on pädev lahendama kohtunikega seotud küsimusi.

Prokuratuur

Korraldus

Prokuratuuri (*ministère public*) esindavad prokurörid, kelle ülesanne on tegutseda ühiskonna huvides ja õiguse kohaldamise tagamisel esindada ühiskonda.

Prantsusmaa prokuratuurid – välja arvatud eraldiseisev kassatsioonikohtu peaprokuratuur (*parquet général*) – moodustavad püramiidikujulise hierarhia justiitsministri haldusalas. Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 30 kohaselt juhib valitsuse poolt kindlaks määratud karistuspoliitikat justiitsminister, tagades selle ühtse kohaldamise kogu vabariigi territooriumil. Selleks annab ta prokuratuuri prokuröridele üldised kohtuliku eeluurimise juhised.

Iga esimese astme kohtu (*tribunal de grande instance*) juures on prokuratuur, mida juhib riigiprokurör (*procureur de la République*) ja mis koosneb mitmest talle alluvast prokurörist. Riigiprokurör juhib prokuratuuri tööd, jagades ülesanded ja osakonnad ära aseprokuröride (*procureurs adjoints*) ja asendusprokuröride (*vice-procureurs*) ja nende asetäitjate (*substituts*) vahel. Konkreetset prokuratuuri juhtiv riigiprokurör omakorda tegutseb peaprokuröri (*procureur général*) juhtimisel ja järelevalve all.

Olenemata sellisest hierarhisest struktuurist käsitatakse prokuratuuri jagamatu üksusena: prokuröri asetäitja ei vaja tegutsemiseks ülema astme prokuröri erilist volituste delegeerimist ning kogu tema tegevus on prokuratuurile kui tervikule siduv.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuri ülesanded on peamiselt seotud kriminaalõigusega. Prokuratuur viib läbi uurimisi ja võtab ise kõik vajalikud meetmed kriminaalmenetluse läbiviimiseks. Prokuratuuril on õigus otsustada, milliseid meetmeid tuleks kriminaalasjas võtta (näiteks eeluurimise alustamine (*ouverture d'une information judiciaire*), asja edastamine kohtule menetluse alustamiseks (*renvoi devant une juridiction de jugement*) või menetluse lõpetamine (*classement sans suite*)). Prokuratuuri esindaja peab osalema kohtuistungil ja esitama suulised

seisukohad (faktiliste asjaolude, süüdistatava isiku ja karistuse kohta) vastavalt sellele, mida ta peab nõuetekohase õigusemõistmise tagamiseks kõige sobivamaks. Lisaks tagab prokuratuur karistuste täitmisele pööramise.

Prokuratuur vastutab ka ohus olevate alaealiste kaitsmise eest ning tal on teavad tsiviilõiguslikud ülesanded, mis on seotud isiku staatusega (näiteks muudatustega isiku tsiviilõiguslikus seisundis), haldusõiguse (näiteks seoses alkoholi müüvate asutuste, perioodika või otseturundusega) ja kaubandusõigusega (näiteks seoses mõne maksejõuetusmenetlusega).

Kohtunike rolli ja ülesandeid on selgitatud üldkohtuid käsitleval lehel.

Mittekutselised kohtunikud (*juges non professionnels*)

Ajutised kohtukaasistujad (*magistrats exerçant à titre temporaire*)

Õigusemõistmise lähendamiseks ühiskonnale võib määrata ajutiseks kohtukaasistujaks (*magistrat exerçant à titre temporaire*, MTT) kodanikuühiskonna esindaja, kes kohtusüsteemi ajutiselt abistab vastavalt 22. detsembri 1958. aasta määruse (*ordonnance*) nr 58-1270 (konstitutsioonilise seaduse kohtunike staatuse kohta) (muudetud sõnastuses) artiklitele 41-10 jj.

Selle rolli eripära on see, et ajutised kohtukaasistujad võivad teatava aja jooksul täita esimese astme kohtu kohtuniku, väärteloasjade kohtu kohtuniku ja/või esimese astme kohtu kolleegiumi täiendava liikme ülesandeid, tegeledes samal ajal mõne muu kutsetegevusega, mis on kohtunikukohustustega kooskõlas.

Hiljutised muutused ajutiste kohtukaasistujate arvus on otseselt tingitud algselt 9. septembri 2002. aasta seadusega loodud kohalike rahukohtute (*juges de proximité*) kadumisest vastavalt 18. novembri 2016. aasta seaduse nr 2016-1547 (21. sajandi kohtusüsteemi ajakohastamise kohta) artiklile 15 ja 28. aprilli 2017. aasta dekreedile nr 2017-683.

8. augusti 2016. aasta konstitutsioonilise seadusega (*loi organique*) nr 2016-1090, mis jõustus 1. juulil 2017, ühendati kohaliku rahukohtuniku ja ajutise kohtukaasistuja ülesanded.

Ajutisi kohtukaasistujaid võetakse pidevalt tööle kandideerimisavalduse (mitte konkursi) alusel.

Ajutiseks kohtukaasistujaks saamise tingimused

Kandidaat peab olema 35–75aastane täieõiguslik Prantsusmaa kodanik, olema sobivate kõlbeliste omadustega, täitnud kõik riiklikud kohustusliku teenistuse nõuded ja olema füüsiliselt võimeline täitma vajalikke tööülesandeid, võttes arvesse töötingimuste võimaluste piires kohandamist puudega inimese vajadustega.

Kandidaat peab vastama ka ühele järgmistest tingimustest:

- omama kraadi, mis kinnitab, et ta on läbinud vähemalt nelja-aastase täiendusõppe (või saanud samaväärse kvalifikatsiooni) ja et tal on vähemalt seitsmeaastane töökogemus, mis annab talle õiguse täita kohtuniku ametiülesandeid;
- töötama kohtu kantselei juhatajana* (*directeur des services de greffe judiciaires*) ja omama seitsmeaastast tõendatavat teenistuskogemust kohtuametnikuna;
- olema justiitsministeeriumi A-kategooria ametnik** ja omama selles ametis vähemalt seitsmeaastast tõendatavat teenistuskogemust;
- töötama või olema töötanud õigus- või kohtuvaldkonna reguleeritud või kaitstud ametinimetusega ametikohal ja omama vähemalt viieaastast tõendatavat kutsepraktikat.

Ajutiste kohtukaasistujate staatus

Kõrgema kohtute nõukoja kolleegium, kelle pädevusvaldkonda kuuluvad kohtunikud, esitab justiitsministri esitatud kandidaatide kohta arvamuse.

Ajutiste kohtukaasistujate suhtes, kes nimetatakse ametisse vabariigi presidendi dekreediga (*décret*), kohaldatakse kutseliste kohtunike ametiala reguleerivaid õigusnorme.

Nad nimetatakse ametisse viieks aastaks, neid võib ühe korra ametisse tagasi nimetada ning nad ei tohi oma kohustusi täita kauem kui 75aasta vanuseni.

Lisaks kohtukohustuste täitmisele võivad nad jätkata tegelemist mõne kutsetegevusega, kui seda ei ole loetletud kandideerimisdokumentides esitatud kokkusobimatute tegevuste nimekirjas.

Ajutiste kohtukaasistujate ülesanded

Ajutised kohtukaasistujad täidavad järgmisi ülesandeid:

- esimese astme kohtus (*tribunal de grande instance*) menetlevad nad tsiviil- ja kriminaalõiguslikke vaidlusi kaasistujana kolmest kohtunikust koosnevas kohtukoosseisus; nad võivad kinnitada kriminaalasjades sõlmitud kokkuleppeid neile määratud kohtutööst kolmandiku ulatuses. Nad osalevad ka väärteoasjade kohtutes, et menetleda piiratud arvul kohtuasju, mis puudutavad nelja esimest liiklusreeglite rikkumise kategooriat ja viiendat kindlaksmääratud trahvide kategooriat ning eespool nimetatud süütegude eest määratud karistusi;
- esimese astme kohtus (*tribunal d'instance*) menetlevad nad tsiviilasju kuni kolmandiku ulatuses selle kohtu tööst, kuhu nad on määratud.

Ajutiste kohtukaasistujate väljaõpe

Ajutised kohtukaasistujad läbivad ENMis kümnapäevase teoreetilise koolituse.

Kõrgema kohtute nõukoja otsuse alusel läbivad nad kohtus kas katseaja, mis jääb vahemikku 40–80 päeva kuue kuu jooksul, või koolituse, mis kestab 40 päeva ja mida võib kandidaadi töökogemustest lähtudes erandkorras lühendada.

Ajutiste kohtukaasistujate tasustamine

Ajutistele kohtukaasistujatele makstakse töötamise ajal osutatud teenuste eest tasu.

Tööperioodi ühikumäär on 106,28 eurot bruto (avaliku sektori palkade indeksipunkti järgi 1. veebruari 2017. aasta seisuga), maksimaalselt 300 tööperioodi kohta aastas.

Ajutised kohtukaasistujad ei saa sõidukulude hüvitist reisi eest oma elukohast kohtusse, kuhu nad on määratud.

Töövaidluskomisjonide liikmed

1806. aastal loodud töövaidluskomisjonid on esimese astme kohtud, mis on spetsialiseerunud töötajate või praktikantide ja tööandjate vaheliste, töö- või kutseõppelepingutega seoses tekkivate individuaalsete vaidluste lahendamisele. Töövaidluskomisjonide liikmed (kohtunikud) on pärit tööstus- ja kaubandusringkondadest.

Töövaidluskomisjonide süsteem põhineb arusaamal, et kuna töösuhted on olemuslikult spetsiifilised ja keerukad, peab neid uurima kohtunik, kellel on selliste töösuhetega kogemusi kas töötaja või tööandjana.

Töövaidluskomisjonid hõlmavad seega alati võrdsel arvul töötajate ja tööandjate esindajaid (ühiskomisjonid). Töövaidluskomisjoni liikmed on jagatud kahte kolleegiumi (töötajad ja tööandjad) ja viide eriharusse (tööstus, kaubandus, põllumajandus, mitmesugused tegevused ja juhtimine).

Prantsusmaa ja ülemereterritooriumide 210 töövaidluskomisjonis täidavad oma ülesandeid 14 512 liiget, kes menetlevad ligikaudu 142 500 asja aastas.

Nende esmane ülesanne on poolte lepitamine ja kui see ei õnnestu, siis nendevaheliste vaidluste lahendamine.

Ametisse määramise viis

Alates 1979. aastast valisid töövaidluskomisjonide liikmeid nende kolleegid iga viie aasta järel toimuvatel otsustel ja üldistel valimistel. Arvestades valimisaktiivsuse ja sellest tulenevalt ka töövaidluskomisjoni süsteemi legitiimsuse vähenemist, uuriti uusi meetodeid komisjonide liikmete ametisse nimetamiseks.

Sellest tulenevalt kinnitati 31. märtsi 2016. aasta määrusega (*ordonnance*) nr 2016-388 töövaidluskomisjoni

süsteemi eripära, kuid asendati otsene hääletus liikmete ametisse nimetamisega ametiühingute ja tööandjate ühenduste ettepanekul pärast nende ühenduste representatiivsuse arvutamist ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide representatiivsuse mõõtmiseks kehtestatud korra järgi.

Nüüd toimub töövaidluskomisjonide liikmete ametisse nimetamise üldine voor iga nelja aasta järel. Ametisse nimetamine toimub justiits- ja tööhõiveministrite ühismäärusega (*arrêté conjoint*). Ametiaja jooksul tühjaks jäävad ametikohad kuulutatakse välja täiendavate ametisse nimetamise voorudena ja täidetakse sama korra kohaselt nagu üldvoorude puhulgi.

Väljaõpe

6. augusti 2015. aasta seadusega nr 2015-990 majanduskasvu, majandusaktiivsuse ja võrdsete majanduslike võimaluste kohta sooviti tugevdada töövaidluskomisjonide liikmete professionaalsust, eelkõige kohustusliku esialgse ja täiendkoolituse kehtestamisega.

Töövaidluskomisjonide liikmed läbivad seega enne ametisse asumist kohustusliku esialgse koolituse ja osalevad täiendkoolituses.

Tööandjaid ja töötajaid esindavad liikmed läbivad sama esialgse koolituse. Seda korraldab ENM ning see koosneb mitmest teoreetilisest ja praktilisest moodulist, mille kogukestus on viis päeva. Töövaidluskomisjoni liige, kes ei lõpeta esialgset koolitust 15 kuu jooksul alates ametisse nimetamisele järgneva teise kuu esimesest päevast, loetakse ametist tagasi astunuks.

Töövaidluskomisjonide liikmed saavad oma nelja-aastase ametiaja jooksul ka kuus nädalat täiendkoolitust. Selle koolituse korraldamise eest vastutab tööministeerium.

Kutse-eesitika reeglid

Töövaidluskomisjonide liikmed annavad vande. Nende suhtes kohaldatakse kohtunike kutse-eesitika reegleid: nad peavad olema sõltumatud, erapooletud, väarikad ja laitmatu käitumisega ning tegutsema viisil, mis ei anna selles suhtes põhjust mingiteks õigustatud kahtlusteks. Samuti kehtib neile nõupidamistoa saladuse nõue.

28. detsembri 2016. aasta dekreediga nr 2016-1948 töövaidluskomisjonide liikmete kutse-eesitika ja distsiplinaarmenetluse kohta, mis võeti vastu seoses 6. augusti 2015. aasta seaduse nr 2015-990 (majanduskasvu, majandusaktiivsuse ja võrdsete majanduslike võimaluste kohta) kohaldamisega, lisati tööseadustikku uus artikkel R.1431-3-1, millega tehti töövaidluskomisjonide liikmete kõrgemale nõukogule (*Conseil supérieur de la prud'homie*) ülesandeks koostada töövaidluskomisjonide liikmete kutse-eesitika reeglid, mis tuleb avaldada.

Töövaidluskomisjonide liikmete kõrgem nõukogu kinnitas kutse-eesitika reeglid heaks 26. jaanuaril 2018.

Staatus

Ametisolevatel töövaidluskomisjonide liikmetel on oma töökohas kaitstud töötaja staatus, mis tähendab, et neid ei saa vallandada ilma tööinspektsiooni eelneva loata, ja neil on õigus töölt puududa.

Sellised töölt puudumised loetakse tööajaks ning tööandja maksab nende eest tasu ja sellel ajal kehtib sotsiaalkindlustus. Tööajal, mis kulub töötamisele töövaidluskomisjonis, ei vähene palk ega hüvitised. Riik hüvitab tööandjale töötasu.

Tööandjate esindajatest ja töötajatest komisjoniliikmed, kes ei kuulu eespool nimetatud kategooriasse (töötajad, pensionärid, väljaspool oma tööaega kohtus töötavad liikmed), tasustatakse nende töötamisperiodide eest dekreedis (*décret*) sätestatud määra alusel.

Samuti võidakse hüvitada nende reisikulud.

Kaubanduskohtute kohtunikud

Prantsusmaal on 134 esimese astme kaubanduskohtu, mis paiknevad üle kogu riigi, v.a Alsace'i-Moselle'i piirkond (kus kohaliku õiguse erandi kohaselt lahendab kaubandusvaidlusi esimese astme kohtu kolleegium), ja

ülemereterritooriumidel asub üheksa segakaubanduskohut.

Kaubanduskohtud lahendavad kauplejatevahelisi või kauplejate ja äriühingute vahelisi vaidlusi ning äritehingutega seotud vaidlusi.

Kaubanduskohtute kohtunikud (*juges consulaires*) on ettevõtjad või ettevõtete juhid. Seega on neil olemas majandus- või kaubandusalane töökogemus.

Praegu on kaubanduskohtutes üle 3 400 kohtuniku.

Kohtunikud valitakse kutseala esindajate poolt igal aastal toimuvatel kaheetapilistel valimistel.

Nad valitakse esialgu kaheks aastaks. Seejärel võib nad valida neljaks aastaks tagasi samas või mõnes muus kaubanduskohtus kuni nelja ametiaja jooksul, välja arvatud ametist lahkuv esimees, keda saab viiendaks ametiajaks tagasi valida, aga ainult komisjoni liikmena.

Nad annavad vande ja nende suhtes kohaldatakse samu kutse-eeetika reegleid nagu kutseliste kohtunike suhteski.

Nad tegutsevad vabatahtlikkuse alusel. Teenistusse asumine eeldab, et nad on kättesaadavad ja valmis isiklikult panustama, eelkõige osalema vajalikus esialgses ja täiendkoolituses.

18. novembri 2016. aasta seadusega 2016-1547 (21. sajandi kohtusüsteemi ajakohastamise kohta) ajakohastati oluliselt kaubanduskohtu kohtunike staatust. Eelkõige muudeti nende kutse-eeetika reegleid ja distsiplinaarmenetlusi käsitlevaid sätteid ning parandati nende professionaalsust, kehtestades kohustusliku esialgse ja täiendkoolituse, mida korraldab riiklik kohtunike õppeasutus.

Sotsiaalkindlustuskohtu kaasistujad

Sotsiaalkindlustuskohtu (*tribunaux des affaires de la sécurité sociale*) kaasistujad nimetab kolmeks aastaks ametisse apellatsioonikohtu esimene esimees, tehes valiku nimekirja alusel, mille on konkreetsele kohtule esitanud noorte-, spordi- ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ameti piirkondlik direktor kõige enam esindatud kaubandus- ja kutsealaorganisatsioonide ettepanekute põhjal.

18. novembri 2016. aasta seadusega (21. sajandi kohtusüsteemi ajakohastamise kohta) sotsiaalkindlustuskohtud kaotati ja nende kohtuasjad anti alates 1. jaanuarist 2019 üle spetsiaalselt määratud esimese astme kohtutele. Kaasistujad arutavad asju seal.

Puuetega seotud vaidluste kohtu kaasistujad

Puuetega seotud vaidluste kohtute (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) kaasistujad nimetab kolmeks aastaks piirkonna apellatsioonikohtu esimene esimees, tehes valiku nimekirja alusel, mille on kohtule esitanud noorte-, spordi- ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ameti piirkondlik direktor kõige enam esindatud kaubandus- ja kutsealaorganisatsioonide ettepanekute põhjal.

18. novembri 2016. aasta seadusega (21. sajandi kohtusüsteemi ajakohastamise kohta) kaotati puuetega seotud vaidluste kohtud ja nende kohtuasjad anti alates 1. jaanuarist 2019 üle spetsiaalselt määratud esimese astme kohtutele. Kaasistujad arutavad asju seal.

Sotsiaalkindlustusküsimustega tegelevate esimese astme kohtu kolleegiumide kaasistujad

Alates 1. jaanuarist 2019 kuuluvad need kaasistujad esimese astme kohtu kolleegiumidesse, mis on spetsiaalselt määratud arutama sotsiaalkindlustus- ja sotsiaalalalaseid vaidlusi.

Apellatsioonikohtu esimene esimees nimetab nad pärast esimese astme kohtu esimehega konsulteerimist ametisse kolmeks aastaks, tehes valiku nimekirjadest, mille prefekt koostab konkreetse kohtu jaoks kõige enam esindatud kaubandus- ja kutseorganisatsioonide esitatud ettepanekute põhjal.

Kandidaadid peavad olema vähemalt 23aastased Prantsusmaa kodanikud, vastama kolleegiumi liikmeks olemise tingimustele, neid ei tohi olla mõistetud süüdi maaelu- ja merekalapüügiseadustiku või

sotsiaalkindlustusseadustiku rikkumises ning nad ei tohi olla sotsiaalkindlustusorganisatsiooni või vastastikuse kindlustusandja juhatuse liikmed. Nende ametiülesanded on kooskõlas töövaidluskomisjoni liikmete ametikohustustega.

Alaealiste kohtute kaasistujad

Alaealiste kohtute (*tribunaux pour enfants*) kaasistujad nimetab neljaks aastaks ametisse justiitsminister kandidaatide nimekirja põhjal, mille on esitanud selle apellatsioonikohtu esimene esimees, kuhu alla alaealiste asjade kohus kuulub.

Kandidaadid peavad olema vähemalt 30aastased Prantsusmaa kodanikud ning neil peab olema mis tahes rollis eriline huvi noortega seotud küsimuste vastu.

Põllumajandusmaaga seotud küsimusi käsitlevate kohtute kaasistujad

Põllumajandusmaaga seotud küsimusi käsitlevate kohtute (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) kaasistujad nimetab kuueks aastaks ametisse apellatsioonikohtu esimene esimees nimekirjade põhjal, mille prefekt koostab konkreetse kohtu jaoks kõige enam esindatud kutseorganisatsioonide või maaomanike organisatsioonide esitatud ettepanekute põhjal.

Nende hulka kuulub rendileandjaid, kes ei ole samal ajal ka rentnikud (*bailleurs non preneurs*), ja rentnikke, kes ei ole samal ajal ka rendileandjad (*preneurs non bailleurs*). Nad jagatakse vajaduse korral kahte kolleegiumi, millest üks hõlmab rendilepingute alusel rendileandjaid ja rentnikke ning teine loonuserendilepingu alusel rendileandjaid ja rentnikke.

Kandidaadid peavad olema vähemalt 26aastased Prantsusmaa kodanikud, neilt ei tohi olla võetud tsiviil-, kodaniku- või ametialaseid õigusi ning neil peab olema vähemalt viieaastane kogemus rendileandja või rentnikuna kas põllumajandusmaa rendilepingu või siis loonuserendilepingu raames.

Kohtusekretärid

Kohtusekretärid (*greffiers*) on kohtumenetluse spetsialistid, kes abistavad kohtunikke kohtudokumentide koostamisel ja vastutavad kohtu aktide kinnitamise eest, kui seadus seda nõuab.

Kohtusekretär teeb kohtunikuga tihedat koostööd, aidates tal kohtuasju ette valmistada ja menetleda ning viies läbi õiguslast uurimistööd. Nad koostavad vastavalt kohtunike juhiste otsuste ja süüdistusaktide kavandeid. Kohtusekretäride ülesannete hulka võib kuuluda kodanike vastuvõtmine ning juhendamine ja nõustamine kohtuformaalsuste või -menetluslike nõuete täitmisel. Neile võib määrata ka erialase koolitusega seotud ülesandeid.

Kohtusekretär täidab enamiku oma ülesandekohtute eri osakondades. Olenevalt kohtu suuruselt ja struktuurist võib kohtusekretär täita juhtimisülesandeid kohtu kantselei juhataja, asedirektori või osakonnajuhatajana.

[Peakohtusekretär](#) (378 Kb)

[Kohtusekretär](#) (375 Kb)

1. jaanuari 2018. aasta seisuga kuulus justiitsministeeriumi kohturegistrite personaliosakonna haldusalasse 10 931 töötajat, kellest 9 368 töötasid kohtutes.

Advokaadid

Advokaadid (*avocats*) osalevad kohtu tegevuses sõltumatu ja vaba elukutse esindajatena. Nende tegevust reguleerivad normid on peamiselt sätestatud 31. detsembri 1971. aasta seaduses nr 71-1130, millega reformiti teatavaid kohtu- ja õiguselukutseid, ning 27. novembri 1991. aasta dekreedis (*décret*) nr 91-1197 advokaadi kutseala kohta. 31. detsembri 1990. aasta seadusega nr 90-1259, millega muudeti 1971. aasta seadust, ja selle rakendusmäärustega loodi uus advokaadi (*avocat*) kutseala, ühendades olemasolevad advokaadi (*avocat*) ja õigusnõustaja (*conseil juridique*) kutsealad. 25. jaanuari 2011. aasta seadusega, millega reformiti esindamist apellatsioonikohtutes, ühendati omakorda advokaadi ja apellatsioonikohtus esindaja (*avoué près les cours*

d'appel) ülesanded.

Advokaatidel on igapäevategevuses kaks ülesannet: ühelt poolt klientide abistamine ja esindamine kohtus (kohtufunktsioon) ning teiselt poolt õigusnõustamine ja juriidiliste dokumentide koostamine (õigusfunktsioon).

31. detsembri 1971. aasta seaduse artikli 4 lõike 1 kohaselt on advokaatidel sama hästi kui monopoolne seisund poolte abistamisel, esindamisel ja kaitsmisel kohtus, muudes kohtuasutustes ja distsiplinaarkohtutes.

Advokaatidel ei ole ühendust riiklikul tasandil, kuna advokaadid soovivad, et kõik advokatuurid oleksid õiglaselt esindatud. Prantsusmaal ja ülemereterritooriumidel on 16 advokatuuri (*barreaux*), kusjuures iga advokatuur tegutseb ühe esimese astme kohtu (*tribunal de grande instance*) juures, iga advokatuuri juhivad esimees (*bâtonnier*) ja iga advokatuuri tegevust juhivad advokatuuri nõukogu (*conseil de l'ordre*); advokatuuri nõukogu ülesanne on käsitleda kõiki kutsealaga seotud küsimusi, tagada, et advokaadid täidavad oma kohustusi, ning kaitsta advokaatide õiguseid.

Riiklik advokatuuride nõukogu (*Conseil national des barreaux*, CNB), mis on moodustatud 31. detsembri 1990. aasta seadusega (artikkel 15), tunnustatakse avalikes huvides tegutseva institutsioonina (*établissement d'utilité publique*) ja see on juriidiline isik; nõukogu esindab advokaatide kutseala riigiasutustega suhtlemisel ning püüab tagada kutseala normide ja tavade ühtlustamist.

Riiklikul advokatuuride nõukogul on veebisait, kus igaüks võib tasuta tutvuda teabega, mis puudutab kutseala korraldust ja kutseala päevakajalisi probleeme. Seal leiab ka kõigi Prantsusmaa advokatuurides registreeritud advokaatide nimekirja. Enamikul suurematest advokatuuridest on oma veebisaidid, millega kõik võivad vabalt tutvuda. Nende veebisaitide aadressid on esitatud Riikliku Advokatuuride Nõukogu (CNB) veebisaidil olevas advokatuuride registris.

CNB koostab riiklikud tegevuseeskirjad normatiivset laadi otsustega, mis avaldatakse ametlikus väljaandes (*Journal Officiel*) ja mis on advokaatide suhtes vahetult kohaldatavad.

Riiginõukogus ja kassatsioonikohtus töötavad advokaadid moodustavad eraldi kutseala: nad on riigiametnikud, kes nimetatakse ametisse justiitsministri korraldusega ja kellel on ainuõigus esindada pooli nendes kõrgeimates kohtutes. Nende advokaatide tegevust reguleerivad normid on sätestatud peamiselt 10. septembri 1817. aasta määruses (*ordonnance*), millega loodi riiginõukogu ja kassatsioonikohtu advokaatide ametikohad, 28. oktoobri 1991. aasta dekreedis (*décret*) nr 91-1125 kutsealal tegutsemise tingimuste kohta ja 11. jaanuari 2002. aasta dekreedis (*décret*) nr 2002-76 kutseala suhtes kehtestatud distsiplinaarreeglite kohta.

Kõrgeimate kohtute advokaadid kuuluvad eraldiseisvasse advokatuuri või ühingusse, mida juhivad esimees, keda abistavad advokatuuri nõukogu 11 liiget. See organ vastutab kutsealal tegutsejate hulgas distsipliini tagamise eest ja esindab kutseala.

Üksikasjalikum teave on esitatud [riiginõukogu ja kassatsioonikohtu advokaatide ühingu](#) veebisaidil.

Kas selle valdkonna kohta on olemas andmebaas?

Riiklik advokatuuride nõukogu haldab andmebaasi, mis põhineb Prantsusmaa kohalike advokatuuride liikmete nimekirjadel.

Kas see teave on kättesaadav tasuta?

Andmebaas on [riikliku advokatuuride nõukogu](#) veebisaidi kaudu tasuta kättesaadav.

Notarid

Korraldus

Notar (*notaire*) on avalik-õigusliku ameti kandja, kes nimetatakse ametisse justiitsministri määrusega (*arrêté*). Notarid tegutsevad siiski sõltumatu ja vaba elukutse esindajatena. Kutseala reguleerivad normid on sätestatud peamiselt XI aasta 25. vantoosi seaduses (Prantsusmaa Vabariigi kalendri järgi), 2. novembri 1945. aasta määruses (*ordonnance*) nr 45-2590, 19. detsembri 1945. aasta dekreedis (*décret*) nr 45-0117 notariaadi

korralduse kohta, 5. juuli 1973. aasta dekreedis (*décret*) nr 73-609, mis puudutab notarite erialast koolitust ja notariametisse saamise tingimusi, ja 8. märtsi 1978. aasta dekreedis (*décret*) nr 78-262 notari tasu määrade kindlaksmääramise kohta.

Kutsealal tegutsejad jagunevad departemangude tasandil notarite kodadesse ja regioonide tasandil nõukogudesse, mis vastutavad oma piirkonna notarite töö reguleerimise ja distsipliini eest. Riigiasutustega suhtlemisel esindab seda kutseala notariaadi kõrgem nõukogu (*Conseil supérieur du notariat*).

Lisaks kutseala esindamisele valitsusasutustega suhtlemisel on notariaadi kõrgema nõukogu ülesandeks ka eri regioonide nõukogudesse kuuluvate notarite vaheliste ametialaste vaidluste ennetamine ja lahendamine. [Notariaadi kõrgemal nõukogul](#) on vabalt ligipääsetav veebisait, millel on esitatud kutseala põhimõtted ning mis sisaldab departemangude ja regioonide notarite ning neid ühendavate kodade ja nõukogude nimekirja.

Roll ja ülesanded

Notaritele on antud õigus väljastada ametlikke dokumente, mis on täitmisele pööratavad, ilma et selleks oleks vaja saada kohtumäärust.

Lisaks on notarite ülesandeks anda nõu üksikisikutele ja ettevõtjatele ametlike dokumentide koostamisel või muudes küsimustes ning oma põhitegevuse kõrval võivad nad täita ülesandeid ka seoses varahalduse ja kinnisvaratehingutega.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid (*huissiers de justice*) on avalik-õigusliku ameti kandjad, kes nimetatakse ametisse justiitsministri määrusega (*arrêté*). Nad tegutsevad siiski sõltumatu ja vaba elukutse esindajatena. Kutseala reguleerivad normid on sätestatud peamiselt 27. detsembri 1923. aasta seaduses, 2. novembri 1945. aasta määruses (*ordonnance*) nr 45-2592, 29. veebruari 1956. aasta dekreedis (*décret*) nr 56-222 ja 14. augusti 1975. aasta dekreedis (*décret*) nr 75-770.

Ainult kohtutäituritel on õigus kätte toimetada kohtudokumente ning pöörata täitmisele kohtumäärusi ja täitekorraldusi või -meetmeid. Peale selle võivad nad kas kohtu ülesandel või üksikisikute taotlusel koostada tuvastusprotokolle. Lisaks oma põhitegevusele on neil lubatud tegutseda ka vahendajate, varahaldajate või kindlustusagentidena, tingimusel et nad teavitavad sellest eelnevalt piirkondlikku kohtutäiturite koda ja oma piirkonna apellatsioonikohtu juures tegutsevat peaprokuröri (*procureur général*).

Nende pädevusse jäävates tsiviil- ja kaubandusasjades oma kohustuste täitmise eest saavad kohtutäiturid tasu vastavalt püsimmääradele, mis on sätestatud 12. detsembri 1996. aasta dekreedis (*décret*) nr 96-1080.

Kutseala esindavad iga apellatsioonikohtu geograafilises piirkonnas departemangude ja regioonide tasandil kohtutäiturite koad. Olemas on riiklik koda, mis esindab kogu kutseala suhtlemisel avaliku sektori asutustega ning lahendab kodadevahelisi ja eri regioonide kodadesse kuuluvate kohtutäiturite vahelisi vaidlusi. [Riiklikul kohtutäiturite koyal](#) on vaba juurdepääsuga veebisait, millel on esitatud kutseala põhimõtted ja kust leiab kohtutäiturite nimekirja.

2. juuni 2016. aasta määrusega (*ordonnance*) loodi uus kohtutäituri kutseala – *commissaire de justice*, mis asendab alates 1. juulist 2022 kohtutäituri ja enampakkumise korraldaja (*commissaire-priseur judiciaire*) kutsealad.

Määruses sätestatakse kohtutäiturite tegevust reguleerivad normid ja nähakse ette, et uus kutseala tuleb üleminekukorra alusel järk-järgult kehtestada 1. juuliks 2022. Kuna kohtutäituri ja sundmüügihalduri ülesanded on osaliselt sarnased ja üksteist täiendavad, otsustati ratsionaliseerida kutsealade praegust korraldust ja liita need üheks kohtutäituri kutsealaks.

Kohtutäituriid käsitlevaid norme hakatakse täies ulatuses kohaldama alates 1. juulist 2022. Alates 1. juulist 2026 asendab see täielikult endised kutsealad: kohtutäiturid ja sundmüügihaldurid, kes ei ole läbinud

uue kohtutäituri eriväljaõpet, lõpetavad tegevuse. Alates 1. jaanuarist 2019 asendatakse varasemad riiklikud kohtutäiturite ja sundmüügihaldurite riiklikud kojad uue riikliku kohtutäiturite kojaga (*Chambre nationale des commissaires de justice*), et valmistada ette nende kahe kutseala järkjärguline ühtlustamine ja seejärel ühendamine.

Muud kohtuametnikud

Kaubanduskohtute kantseleiametnikud (*greffiers de tribunaux de commerce*) on avalik-õigusliku ameti kandjad, kelle peamine ülesanne on kaubanduskohtu liikmete abistamine istungitel ja kohtu esimehe abistamine tema kõikide haldusülesannete täitmisel. Nad korraldavad kohtu kantselei tööd ning tagavad, et äriregistrit (*registre du commerce et des sociétés*, RCS) ning kohtu andmebaase ja toimikuid peetakse nõuetekohaselt. Nad väljastavad ametlikke koopiaid, vastutavad dokumentide kinnitamise eest kohtu pitsseriga, hoolitsevad kantseleis deponeeritud summade eest ning koostavad kantselei dokumente ja muid oma vastutusallas olevaid ametlikke dokumente.

Kutseala on reguleeritud äriseadustiku artiklitega L.741-1 jj kuni R.741-1.

Kutseala esindab võimudega suhtlemisel kaubanduskohtute kantseleiametnike riiklik nõukogu (*Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce*, CNGTC). Seda organit tunnustatakse avalikes huvides tegutseva institutsioonina (*établissement d'utilité publique*) ja see on juriidiline isik; nõukogu vastutab kutseala kollektiivsete huvide esindamise eest. Nõukogu korraldab kohtusekretäride ja kohtu kantselei töötajate esialgset ja täiendkoolitust ning kutseeksamite läbiviimist, aitab kaasa praktikakohtade leidmisele ning teeb järelevalvet praktika üle. Kogu vajaliku teabe leiab [kaubanduskohtute kantseleiametnike riikliku nõukogu veebisaidilt](#).

[Kaubanduskohtute kantseleiametnikud](#) (366 Kb)

[Kaubanduskohtute kantseleiametnikud \(palgatöötajad\)](#) (366 Kb)

Õigusnõustajad / ettevõtete juristid

Õigusnõustaja (*conseil juridique*) kutseala ühendati advokaadi (*avocat*) kutsealaga 31. detsembri 1990. aasta seadusega nr 90-1259.

Ettevõtete juristide (*juristes*) kohta ei ole kutsealaseid erinorme.

■ Viimati uuendatud: 10/01/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.